

РОЗДІЛ 4

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Барна О. В.,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри інформатики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)*

Балик Н. Р.,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри інформатики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)*

Шмигер Г. П.,

*кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри інформатики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)*

НАСКРІЗНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Актуальність дослідження. Проблема формування цифрової компетентності особистості знаходиться у полі зору державних органів, науковців, педагогів, громадян. Прийняття важливих документів «Цифрова адженда України-2020» [1], «Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки» [2], формування державних органів цифрової трансформації суспільства націлені на відповідні перетворення в усіх галузях. Активно до цього процесу долучаються науково-педагогічні спільноти університетів, що здійснюють підготовку майбутніх педагогів як агентів впливу на цифровізацію освіти та формування відповідних компетентностей в усіх учасників освітнього процесу.

Виклад основних результатів. Формування системи цифрової компетентності майбутніх педагогів в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка спирається на рамку цифрової компетентності, відому як DigComp 2.1, яка на сьогодні є одним з основних сучасних європейських стратегічних документів, що базуються на

документах ЮНЕСКО і має рівні: базовий користувач, незалежний користувач, професійний користувач [3].

У формуванні цифрової компетентності, як показують проведені авторами дослідження протягом 2017-2020 рр., варто дотримуватись принципу послідовності та всепроникливості, за якими цифрова компетентність формується не тільки в межах спеціальних дисциплін, а наскрізно у всіх курсах та дисциплінах. Варто зазначити, що під цифровою компетентністю майбутнього педагога ми розуміємо систему здатностей, які згруповані у 6 складових, які в свою чергу уточнюються 15 підскладовими, кожна з яких передбачає біля 40 конкретних індикаторів [4], які описують здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства. Реалізація цих підходів здійснюється в ТНПУ в процесі спеціальних ІКТ спрямованих дисциплін, як окремі модулі дисциплін професійної підготовки як складові формальної, неформальної та інформальної освіти студентів (табл. 1).

Таблиця 1

Реалізація в ТНПУ імені Володимира Гнатюка,	Складова	Опис складової
Для усіх спеціальностей у процесі комп'ютерної практики	ІКТ (цифрове) знання	Знання цифрових технологій
		Цифрова продуктивність
Для усіх спеціальностей у курсі «Сучасні інформаційні технології»	Інформація, дані та медіа (критичне використання)	Інформаційна грамотність
		Робота з даними
		Медіаграмотність
Частково, для окремих спеціальностей, як окремі модулі	Цифрове створення, вирішення проблем та інновації	Цифрове створення
		Цифрові дослідження та вирішення проблеми
		Цифрова інновація
У процесі неформальної та інформальної освіти для освітнього рівня «бакалавр». Тренінг для магістрів	Цифрове спілкування, співпраця та участь	Цифрова комунікація
		Цифрова співпраця
		Цифрова участь
Окремий модуль у практичній підготовці, у методиках навчальних дисциплін	Цифрове навчання та розвиток	Цифрове навчання
		Цифровий розвиток
Упровадження спецкурсів чи окремих тренінгових програм*	Цифрова ідентичність та добробут	Управління цифровою ідентичністю
		Цифрове благополуччя

Висновки та перспективи подальших досліджень. Цифрова компетентність, набута за пропонованим підходом у процесі здобуття студентами першого та другого ступеня освіти, є не тільки індикатором їх

готовності до здійснення професійної діяльності, розуміння ролі ІКТ в освіті, удосконалення навчальних програм та оцінювання, методики використання ІКТ, організації та керування освітнім процесом, а й визначальною для формування здатності майбутніх педагогів навчатись упродовж життя за умов цифровізації освіти.

Подальші педагогічні розвідки з даної проблеми пов'язані із аналізом та опрацюванням даних експериментальної роботи та на їх основі визначення найбільш оптимальних форм та методів формування цифрової компетентності майбутніх педагогів.

Список використаних джерел

1. Цифрова адженда України – 2020. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>.
2. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>.
3. Рамка цифрової компетентності (2016 р.) [DigComp 2.0: The Digital Competence Framework for Citizens, 2016. URL: <https://econpapers.repec.org/paper/iptiptwpa/jrc101254.htm>].
4. Jisc digital capabilities framework: The six elements defined. URL: <https://digitalcapability.jisc.ac.uk/what-is-digital-capability/>.

Бойко М. М.,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира

Гнатюка

(м. Тернопіль)

Генсерук Г. Р.,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформатики та методики її навчання,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира

Гнатюка

(м. Тернопіль)

Петришина О. І.,

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри української мови і методики її навчання,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира

Гнатюка

(м. Тернопіль)

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ: ЦІЛІ ТА МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ

Трансформаційні зміни в освітніх системах як в локальному (регіональному, національному) середовищі, так і глобальному просторі,